

ván' gőzmalom társulat

ARTMÁNYAINAK JEGYZÉKE

aprilis hó 18-an Budapesten tartott magyar malom-gyűlésen megállapított június 1-én életbe léptetett eladási, szállítási módozatokra vonatkozó egyezmények szerint.

LYBEN KÖTELEZETTSÉG NÉLKÜL

Table with 2 columns: item name and price. Includes items like '100 kiló', '13.40', '13.-', '12.80', etc.

lföldi

epesi-ut 51. II. em. 25.

zalog Kölesön K.

HEN.

Amortisation 5 1/2%, auf 50...

zalog Kölesön K.

A

hivokat...

AKAT,

Ha lomb alatt ülsz...

Ha a zöld boltozat alatt...

Hagyd a könnyet drága szépem...

S ha ajkadon panasz remeg...

Mutatóványok avas könyvekből.

Közi: Dr. Gulyas István.

Bőlc Salamon valószínűleg a régi irodalommal foglalkozott...

Ezeket a gondolatokat régi, avas könyvek juttatják eszembe...

való számozásának s részben újra való elnevezésének végrehajtásával megbízott...

Előfizetési árak: helyben, vagy postán küldve: Égész évre 10 frt - kr. Félévre 5 - , Negyedévre 2 - 50, Egy óra 1 - .

Előfizethető helyben: Felelős K. Lajos könyvkereskedésében és a kindóhivatalban. (Főter 1828. sz. alatt.)

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

MEGJELEN NAPONKINT PÉNTEK ÉS VASARNAP KIVÉTELEVEL.

Hirdetést díj: Négy hasábnál feljebb 5 kr. Nagyobb terjedelmű s többzori hirdetések alko szerint jutányos áron vételnek fel. Helyeszd minden külön bejtataért 50 kr.

Városunk rendezésének kérdése.

Korunkban a világ mineen részében azt tapasztaljuk, hogy a városi lakosság száma óriási arányokban növekedik.

Bár ez a mi szép és jó városunk még tulajdonképen nem tartozik az igazi nagy városok közé, mégis — ha csak egy pillantást vetünk is ennek legújabb történetére, legott világosan belátjuk, hogy a városi lakosság gyarapodásának főntebb kifejtett okai közül ugyszólván mindenik hozzájárult városunk lakosságának számbeli gyarapodásához.

Még feltűnőbb és szembeszökőbb lesz állításunknak igazsága, ha igazi nagy városoknál példájából indulunk ki. És itt sem egyedül hazánk szeretett fővárosának rohamos fejlődésére hivatkozunk csupán, mert hiszen Budapest lakosságának óriási gyarapodásához annyi rendkívüli körülmény járult hozzá, hogy annak a fejlődését nem vehetjük normalisanak. Nem tekintve azt, hogy ifju szépségében büszkélkedő fő- és székvárosunk még ezelőtt negyedszázaddal is három külön, egymástól teljesen független városból (Buda, Ó-Buda és Pest) állott: az egyesülés megtörténte után még sokkal több és nagyobb ok folyt be arra, hogy Budapest — nagyrészen bizony a vidéki városok rovására — rohamos gyarapodást vegyen.

Olyan országából veszünk föl pár példát, a hol a lakosság szaporodása teljesen és kizárólag a természetes és

rendes hatások folytán következett be. Ilyenül kínálkozik első sorban Hága, a melynek népesedési viszonyait, külső- és belső gyarapodásának képét két évi hollandiai tartózkodásunk alatt bőséges alkalmunk volt szemügyre venni.

1851. január 1-én Hága lakossága 70.000 volt; 1893. decz. 31-én pedig 174.787, tehát 42 év alatt majdnem harmadfél annyira szaporodott a lakosság száma, mint a mennyi 1851-ben volt. Ott a lakosság számának átlagos évi gyarapodása 25%, a mit ha a kamatos kamat számítás elvei szerint alkalmazunk a mostani törzslakosság számára, könnyen kiszámíthatjuk, hogy Hága a jövő századot 200.000 lakossal kezdi meg és 1960—70 táján eléri az egy millió lelket.

A mint itt Hágáról, ugy rajzolhatnánk képet más nyugat európai város fejlődéséről is. Mert ez a jelenség általános. De éppen olyan általános az az szkepticismus is, a mely nem hiszi, hogy kisded patakából lesz a folyó, s a hosszú időre szóló alkotásoknál csak a manák, vagy a közel jövőnek az igényeit és szükségletét veszi számításba, a mi aztán később kiszámíthatlan kárt és veszteséget okoz.

Ebből a szempontból is az intő példának egész sorozatát tárja elénk a főváros rendezésének a története, a hol a szűk laktörű, a jövődől fejlődés nagyságát még csak sejteti sem tudó tervezők együgyűsége ezerszeresen megbosszulta magát. Hogy csak a ma történetéből említsék példát, ott van a Kossuth Lajos-utcai Dreher palota, a melynek csak néhány év előtt épült remek utczavonalából közel öt méternyi levágot az új rendezés folytán beállott kényyszerhelyzet.

De hogy ez az elszámítás még a legkitűnőbb technikusokon is megesik, mutatja Berlin esete, a hol 1859-iki nagy csatornázási tervet 750.000 lélekre való tekintettel alkották meg, hozzávetően az indoklásban, hogy »a lakos-

ságnak ezen, majdnem 59%-al vett szaporodása oly bőven van számítva, hogy annak elérésére egyhamar még dondolni sem lehet.

S mi lett az eredmény? Teljes és nagyon keserves csalatkozás. Berlinnek 1860-ban volt 518 ezer lakosa, 10 év múlva, 1870-ben már 800 ezer; ez a szám ma már elérte az 1,700.000-et.

Mindezeket a példákat okulásul és intésül hozom föl.

Előtünk is nagy költségbe kerülő s hosszú időkre szóló munkát elkészítetése van most, midőn a városi törvényhatósági bizottság a város szabályozásnak s reméljük — tovább fejlesztésének is — végleges tervét van hivatva megkésztetni. Öszintén megvallva, mi nem vagyunk valami nagy várakozással a készülő terv iránt, mert nem volt alkalmunk az arra hivatott tényezőknél a rendezésre vonatkozó programját megismerni, pedig egy ilyen szerföltött fontos és városunk egész jövődől fejlődésére üdvös vagy végzetes hatású nagy munkának nem szabad csak ugy szür alatt, suttymban elkészülni, hanem föltétlenül szükséges, hogy a rendezés fölvelei jó eleve megálapítottván, megbíráls, vagy ha ez nagyon szerénytelen kifejezésnek tetszik, legalább hozzászólhatas végett tudomására hozassék mindazoknak, akiket az ügy érdekel, s a kik a közjó iránt való érdeklődésből a nagy világban szerzett tapasztalataikat szeretett városunk felvirágoztatására ohajtják értékesíteni.

Különösen leszállítja várakozásunknak érzékeny higány oszlopát a a sajnálni való körülmény, hogy városi közígazgatásunk milliomezer bizottsága közül mindnek kilenczvenkilencz oka van mindig az ügyek halasztgatására.

Hogy milyen pizmogó, eredménytelen, félszeg munkát szokott a nemes tanács ilyen ügyekben végezteni, sok most elhallgatandó jelenségen kívül meglehet itélni azokból az eddig kiszivárgott hírek-ből, a melyek az utczák új elv szerint

való számozásának s részben újra való elnevezésének végrehajtásával megbízott küldöttség munkájáról adnak tudósítást No abból ugyan még a legparányibb csilláma sem tűnik elő a jövődöbe tekintő széles és éles látásnak!

Még igen sok mondani valónk volna a város rendezésre vonatkozólag. Mára azonban már kifogytunk a tőrből is, az időből is. Szíves olvasóink kegyes engedelmével mindnyájunknak közokulására nem sokára visszatérünk erre a nagyon is életbe vágó kérdésre.

Ad revidere!

Dr. Nagy Zsigmond

A szövetkezetek.

I. Évek óta rákfenéje a gazdasági fejlődésnek a mai keresk. törvény alapján keletkezett és működő fogyasztási egyletek és egyéb szövetkezetek legtöbbje s különösen a főváros gazdag oly társulatokban, a melyek egyenesen a hiszékeny vidék becs pására alakítottak s az alapítók mindaddig, míg bübös üzelmek az ügyesség elé nem kerülnek a saját zsebeik megtömésére s az érdekelt szövetkezeti tagok megrontására dolgoznak.

Debreczen városának számtalan polgára nyögi még ma is a gazdák és iparosok országos hitelszövetkezetének debreczeni áldásos működését. Az egyesek érdekei fölé helyezett osztályérdek köpenye csak százak teljes vagyoni megrontása után engedte látni azokat, a kik élnek, élőködnék a szövetkezetekből, a kiknek a szövetkezet csak a magasabb speculáció tág és biztos mezejeként kínálkozik.

A fővárosban akad mindig elég tisztességtelen ügyre vállalkozó ember, kik az ország minden vidékén megtalálják a baleket s csa: két-három évi csondes, a sötétben nem zavart munkálkodás kell nekik, azután készen van: vagy a vádindítvány, vagy az amerikai utlevél. A vidék helyi érdekü szövetkezetei már kevésbé egészségtelen alakulások; mert a működési kör kisebb voltánál, a szövetkezeti tagok folytonos ellenörző érintkezésénél fogva, lehetetlen is egyrészt a folytonos visszaélés, de másrészt a szövetkezetek alapítóiban a közönség fel- vagy felnem ismerve a bizalomra érdemes férfiakat, a vállalatokat ehhez képest támogatja, vagy bizalmat azoktól megvonva, a lét elemeit tagadja meg tőlük.

A „DEBRECZEN” TARCZAJA.

HA LOMB ALATT ÜLSZ.

Ha lomb alatt ülsz angyalom Feletted csattog a madár, Szived elméláz a dalon S egy fényes könny szemedbe száll.

Ha a zöld boltozat alatt Eléd hull egy száraz levél Panaszra nyílik ajkad, Hog elhagyott árva levél:

Hagyd a könnyet drága szépem Hagyd ott ragyogni szüntelen, Tükör a könny, melybe szépen Ragyog és él a szerelem.

S ha ajkadon panasz remeg, Oh csak sóhajtozz szüntelen, A szív távol jobban szeret Sójahban él a szerelem.

Molnár István.

Mutatványok avas könyvekből.

Közi: Dr. Gulyas István.

Bőlc Salamon valószínűleg a régi irodalommal foglalkozott, midőn arra a híres és dicsőségutáni vágy gerjesztésére éppen nem alkalmas mondását tette: semmi sincs új a nap alatt. Mert ha valami képes az emberbe ilyen gondolatot ébresztetni, arra legalkalmasabb a régi irodalommal való foglalkozás, a hol megnyilatkozik az ember egész valóságában, eszméivel, vágyaival, törekvéseivel, s hogy ez eszmék, e vágyak és törekvések, a régi erények és bünök lényegökben ma is azok, amik Salamon idejében voltak, csupán alakot cse-

reltek, más ruhába öltöztek. Az ember, mióta gondolkodik, mindig az Istent keresi, rendeltetésének célját és nagy titkát kutatja, élete rendjét a megtalálnak hitt cselhoz szabogatja, vagy a cél hiában való keresésében elfáradva igyekszik betölteni a hozzak legközelebb eső s mindenünkkel kivétel nélkül közös vágyat: a boldogság vágyát.

Mig a népek gyermek, ifju és férfi korukat élék, rendesen hiszik, hogy azt a még soha ki nem talált célt ki találják; ez az ideális korszak, a mikor az én hátterbe szorul ama nagy eszme előtt. Mikor a keresésben kifáradt, vénülő népeknek le kell mondania még a kutatásról is, bekövetkezik az egoismus kora, a melyben a világ közepe kinek-kinek saját édes maga.

Innen van az, hogy az ideális korszakokra a világ történelmében éppen ugy, mint egyes népek, sőt egyes emberek életében is rendesen a materia kora következik. Az ifju népek ideális törekvésében bizony nagy része van annak a tudatlanságnak, a mely előlök az előlők elkorhadit társadalmak küzdelmeinek sikertelenségét elfedi; valamint a vénülő népek lemondásában és sivár önzésében nagy szerepet játszik a multak cselra nem vezetett küzdelmeinek megismerése. Az emberi életnek ez a szédítő hullámzása az irodalomban van megörökítve, mint a hanghullámok a fonográfban; igaz, hogy mint ez, ugy amaz is az igazi hullámzásnak csak a halvány mását adja a kutatónak, de ki tagadhatná, hogy ez a másolat is felette becses.

Ezeket a gondolatokat régi, avas könyvek juttatják eszembe, régi, avas könyvek, melyeknek szerzőit századok homalya és fedelése takarja, a kirkól a mai szereplő nemzedék keveset, vagy semmit sem tud; a kik ugyanolyan magasról néztek elődeikre, mint mi ő rajuk; a kik éppen azt hitték, a mit ma hisznek sokan: hogy a mit ők gondolnak, előszőr gondolják. Ugy velem, nem lesz érdekel-

len ez avas könyvek szerzői közül néhányat e lap olvasó közönségével megismertetni; magukat az írókat szoláltatom meg, csak imitt-amott füzöm hozzá megjegyzéseimet, commentár gyanánt. Időrendet nem fogok követni, hanem adom őket olyan rendben, a mint éppen velök foglalkozom.

I. G Á T I S T V Á N.

Épen száz esztendővel ezelőtt adta ki könyvé, melynek teljes czime ez: A természet története, melyben az Ásványoknak, Plántáknak és Állatoknak három világot, azoknak meg esmertető belyegeivel, természetek l, hasznokkal, hazájokkal, Rendbe szedve és a gyenge elmékhez alkalmaztatva mind együtt magyar nyelven legelőszőr bocsatja ki Gáti István. Ez a könyv azért igen nevezetes, mert szerzője teljesen a realis oktatás hívének vallja magát s a legerősebb hangon itéli el a classicusok tanítatását, mint a minek semmi megfogható haszna nincs. — A realiták matekialismusától áthatva és elvakítva nem lát a nevelésben más célt, mint a testi, az anyagi boldogulást és jólétet s ezt szerinte csak a természetrajz buzgó tanulmányozása utján lehet elérni. Bizonyítékul hivatkozik, azon kor szokása szerint, a bibliára is. De szőljon maga Gáti, a ki a »Kezves Olvasóhoz» intézett előszavában imigy lobászkodik.

»Vajha eljőne az idő, hogy az Oskoláknak tanítóit ne a sovány csudálkozást indító ritkaságokkal, hanem az egész életnek hasznos nyújtó tudományokkal farszanták a tanulókat. Hany betűik vagnak a Görögöknek, ki találta fel azokat, vajon a H-t betűnek kell-e venni a deakoknál, hany a Névmasza (Pronomen), Jupiternek miért a genitivusa Jovis, az első Monarcha Konrád volt-e, vagy más? mennyire van a föld a holdtól, naptól, e forog-e, vagy a föld? micsoda lakosai vannak a Plánétáknak, vagnak-e antipodések? a régi Görögöknek, Rómaiaknak micsoda saruk voltak,

hogy temették el halottjaikat, a Homerus hazája melyik volt az arról vetéledő városok közül stb. Mind szép gyanítani, tudni még annál szebb. De mindezeknél ugy tartom, többet téaz a boldogságra azt tudni, hol kelljen keresni a főzőfázéknak való földet, a tűznek való kőszentet, törzsöt, a puskapornak való kénkövet, a fegyvernek s házi eszközöknek való érczetek, az épületeknek való köveket, és a drága gyönyököket a hamissaktól megkülönböztetni, hogy kelljen gya apítani és asztán használni is a gyümölcsös és gyümölcsstelen fákat, a zöldsegeket télen is megtartani, mikor kelljen elplántálni, vetni, a földet kövéríteni; a mérges gombákat a mérgetlenektől megkülönböztetni, a marhahúst besózni, a veszfáiai sódort megkésztetni, a tejet állandó haszonra fordítani, annak felit, vaját, mikor megromlik, megjavítani; bőrit, gyapját haszonra fordítani, az enni- való szárnyas állatokat tenyészteni és mind-ezeknek esméretivel s haszonra való fordításával az életet boldoggá tenni; nem csak azért, hogy ebből élünk mind onap, ezzel ruházkodunk és e nek oltalma alatt nyugszunk, és hogy az Istent legfundamentosabban ezekben lehet megismerni: hanem azért is, hogyha csudálatos dolog kell, elég nagy tenger ez a természet világa, melyen van, hol szélesítse ki bölcsességének vitorlátát a legszelebb elme is, m gis nehezen fog a part-szelhez érni.

Elég csuda az Elefántnak és Czethalaknak nagysága, a semmirevaló szunyognak doromboló szája, a szunak legkeményebb fákat is ő-sze-örló foga, a fülemilének ékes nótája, a pávanak arany tolla, a hiuznak éles látása, a saskeselyőnek hath tós szaglása, a darunak szép rendtartása, a vakondoknak érzékenysége a vadkannak hallása, a majomnak izlése, a hangyának serénysege, a sáskáknak egyetértése a méhnek közönséges társasága, a selyemborgárnak tartós fonala s a t. Ezek egyaránt olyan csodák, melyek mindig elegendő ábrakot osztogatnak a ritka dolgokon bibelődni

A vidéki városoknak a szövetkezeti alapon alakult takarékpénztárai között első helyet foglal el a debreczeni kölcsönös segélyező egylet s a felvirágzás e hatalmas példája, a vezetés kitünősége s az eredmény, mely az évtársulatok felosztásánál mutatkozik, mind hozzájárulnak ahhoz, hogy Debreczen város polgárait, a szövetkezeti uton való egyesülés üdvös gazdasági hatása iránt elvesztett bizalmát újra ébresztsze s a mai elégtelen törvényes oltalom mellett is feltalálja a boldogulás biztosítékait a vezető felének személyében.

Debreczen polgárságának ilyen gondolkodását ismerték azok, a kik előkelő társadalmi állásukban, részben a hivatali tekintély fényében is kiállottak a többiek sorából s alapítóként szövetkezésre hívták fel az érdeklődőket, egy szülő és bortermele szövetkezet érdekében.

Habár a prospectusok, a szövetkezeti tagok három-négy évi kamatvesztését helyezték kilátásba, a vezető férfiak egyénisége, s az általuk bangoztatott közzegadás a g m a g a s a b b c z é l, mely után a szövetkezzel törekedni látszottak: egy igen kritikus gazdasági évben is összehozta a megfelelő érdekeltiséget s mindenki feszült kíváncsisággal nézett az alakuló közgyűlés elé, ott remélve hallani a közjó szempontjából megvilágítva a nemes terveket, melyek vigaszul szolgálhatnak a három-négy évi tőke kockázatért.

Nos hát e remények megsemmisültek. Az alakuló közgyűlés megmutatta, hogy itt a közérdek hangoztatása üres szóbeszéd, a közjó és a közmoral csak abban a mértékben talál szerepet a szövetkeztében, amennyiben nem art egyik-másik alapító legegényőbb érdekének; a szövetkezetek közhasznú céljairól itt szó sincsen, hanem egy üzleti vállallattal állunk szemben, mely egyelőre sine curája a gyors meggazdagodás után vágyakozó egyik-másik alapítónak, mely azonban nem zárja ki azt sem, hogy 4-5 év múlva, ha az igazgatóság kegyelméből az alapszabályok megmaradnak az alapítókra ma is nagyon kényelmes tartalmukban s meg nem változtatva nem fogják a nyereséget kizárólag az igazgatóságnak fenntartani, — a szövetkezet közönségeses hálódo tagjai is fognak kapni valamit. Az alakuló közgyűlésre az alapszabálytervezet ki volt nyomtatva s a hallgatóság, az érdekeltek előtt egyszerűen ledarallatták a szakaszok, a helyett, hogy a tervezetet kieszítva alkalmat s lehetőséget szolgáltatott volna a vezetésnek a tagoknak-arra, hogy azt tanulmányozva, a törvény korlátai közé szorítsa a szerénytelének igényeit, a megfelelő módosításokat javaslatba hozzák és tárgyalás tárgyává tegyék. Ez az alakuló gyűlésen lehetetlen volt, mert mire a felolvasottakon megdöbbsent tagok egyike-másika magához térve, indítványt nyújtott volna elő, az alapítók legzubbogóbbja tiltakozásra készítette az elnököt, ez a vitát, indítványt kizárta s a debreczeni szülő és bortermele szövetkezet alakulási mozgalmában hangoztatott jelszavak fraziszokká törpülve állottak a felnyit szemek előtt, hanem kiugrott a bokorban tartózkodó nyul s mindenki megismerhette benne a privát zsebre spekuláló vállalkozást. A ki az alakuló közgyűlés történetéből ezt nem

szerető legnagyobb elméknek is. — Maga az Isten is mint csudákhoz, úgy igazítja ezeket az embereket a Sz. Írásban, különösen pedig Zsolt. CIV. Jób. XXXIX. XL. XLI. részében.

Annál szükségesebb volna pedig ez a tudomány, mert az ebből való haszon mindennapi. — A természet országán állasz, fekvésed ennek tolla puhítja, gyomrodnak ennek kenyere tölti, orcadát olajja, szivedet bora vidámítja, mezitelséged ennek gyapja és lenje fedezi, hajlekodát ennek kövei és fái, fegyvered és házi eszközeit ennek érczei, ékességédet drága kövei adják. Ennek madarai terítik meg asztalodat, segítik állatjaid hordozni terhedet, magad is ennek szárnyain jársz sőt önnön magad is ebből az országból vagy Ugyan micsoda igazított hát meg? hogy ellejkeztve ezen hazáról, másutt bujdosol, és a természetnek ezt a gazdag tárházat elhagyván, a reád nem tartozó Regisnének, a képzelődésen fundált haszoniatlan feltételeknek (hypothesis) szemétdomjain vakarcsálsz? Jere haza hát most K. O. velem, és a Görögökre hívzván egy kevés ideig, micsoda saruba jártak legyen sat. vizsgál meg a magad hazáját és keresd meg mindezekben a jó Istent: megtalálod. Ide vezetlek én tégedet ezen kis munkácskában.

Ime, ez a becületlen Gáti felfogása a tudományról s annak feladatáról; ebből a szempontból tárgyalja végig 300 lapon az ásvány, növény és állatvilágot. Meg van győződve, hogy minden az ember kedvéért van, s az embernek nincs nemesebb feladata, minthogy a számára teremtett természeti világot megismerve hasznára fordítsa s érte a teremtő Istent dicsérje.

Az egyes szakaszok végein versekbe is foglalja az ásványok, növények és állatok hasznait következőképen:

K. Micsoda hasznok van az ásványoknak?
F. A földből lesznek edények, a hűségokból festők,
A szükségben tüzre való, csiga és szeker kenőcs.

hitte, vagy hinni nem akarta, az meggyőződött erről a f. hó 7-n tartott rendkívüli közgyűlésen, melyről holnap beszél

egy szövetkezeti tag.

BELFÖLD.

A bratkovezi huszárokról. Przemysből táviratozzák, hogy a Diószeghyben letartoztatott huszárok ellen megindított haditörvényszéki vizsgálatot ez idő szerint azon föllebbvalók ellen folytatják, kiknek szolgálati állásukból kifolyólag köteleességük lett volna a kellő felügyelettel gyakorolni. A felfelvalók meintege oda irányul, hogy Diószeghy őrnester kegyetlenkedése nem számítható be, mert az elme zavart állapotának volt kifolyása.

A Margit-sziget megvétele. A Margit-sziget megvételeéről keringtek hírek ma a fővárosban, állítólag egy belga részvénytársaság vette volna meg a szigetet 8 millió forintért, melynek egyik részét, a Buda fele eső parcellázni fogja és 140 villa-telekre akarja beosztani. A sziget másik része megmaradna jelenlegi állapotában, a fürdőház kibővítettnek és új szálloda is épülne a sziget alsó sarkára a Margit-híd középső kiszögellésével. Egy hídald kötelnék össze. Mind e hírek azonban még megerősítésre szorulnak, mert illetékes helyen mit sem tudnak a sziget megvételeéről. Eddig csak annyit a tény, hogy József kir. herczeg számos igen előfős ajánlatot kapott a sziget megvétele nézve.

KÜLFÖLD.

Földrengés. Pétervárról távirják, hogy a Káspít vidéken iszonyú földrengés volt. — Egész községek pusztultak el s az ottani vasutak is nagyrészt megrongálódtak. Emberéletben nem esett kár, mert a lakosság még idejekorán a szabadba menekült.

A macedóniai bonyodalom. A Timesc jelenti Konstantinápolyból, hogy minden jel arra mutat, hogy a macedóniai mozgalom a bolgár kormány fejére nő. A lap továbbá azt jelenti, hogy a bolgár hadseregben szolgáló macedon tisztiek közül többen Macedóniába szöktek.

A porta azzal a kíváncsággal fordul a bolgár kormányhoz, hogy a török-bolgár határt szigorúan zárják el, minthogy Cresna-Tenizend(?) újabb bandák tünnek fel. A bolgár kormány meggyutatóan választ. Mindennek daczara a porta még egyszer azzal a kéréssel szándékozik a hatalmakhoz fordulni, hogy a bolgár kormány kötelezze magát a hirtelen bekövetkező új lépésekhez csatlakozni fogna. — A legújabb minisztertanács a macedóniai bolgár püspökségek betöltésének kérdésével foglalkozott, a nélkül, azonban, hogy határozatot hozott volna. A nagyvezír részben ellenzére talál. Ha a nagyvezír álláspontra érvényre jut, úgy a helyzet, a mely katonailag úgy is feltétlenül biztos, politikai tekintetben

Az érczekből kincs, fegyverek, edények, ékeségek, A kövekből épületek, czifraságok, szépségek. Így ez az első nagy világ adja minden adóját Az embernek, hogy imádjá azoknak formálóját

K. Micsoda Hasznok van a Plántáknak?
F. A fak adnak gyümölcsöket s épületeknek valókat,

A tövissek takargatják vad és madár lakókat. A zöldseg tartja étellel mind a barmot, mind embert.

A Gomba ad nyálkságot s a sok férgnek kenyért. Télben az erdők vadjaikat a zöldes Mohok tartják,

Sok helyt lakhatókka teszik a Tót, úgy baktarják.

K. Micsoda Hasznok vagyon az Allatoknak?
F. A Barom ad Húst, Tejt, Vajat, őriz, hordoz terheket,

A Gyapja, Bőri osztogat bőven öltözeteket. Tisztítja a Préda Madár a Levegő Egeket. A Tyuk természetű ajánl pompás Eledeleket. Az éneklők hangcsálnak, a Férgeket pusztítják A Vizek pelyhet nyujtnak, a fekvést úgy puhítják.

A sok Hal húst, zsirt osztogat, oszlopoknak valóit is. A keményebb hajuk adják a csemege adót is. AB ogarak össze szedik m inda mezet, mind a mérget, Ugyan ezt látjuk csinálni a millió sok Férget.

A ki pedig azt hinné, hogy Gáti Istvánok ma nincsenek, nagyon csatlakoznak. A magasabb szellemi élvezeteket nem ismerő, azokra nem vágyó, klaszikus-üprő tudósok sohasem voltak nagyobb számban, mint épen napjainkban. De valamint a mai materialistáknak, úgy Gáti István urannak is meg voltak a maga antipodesei; amiről azonban majd a következő alkalommal szolok!

is nyugodtabb lesz. Ferdinánd fejedelemnek Szófiából való elutazását jó jelnek tekintik.

Tippan Tóbiás levelei.

(LXXII.)

Ebes, Anno 895. Jul 10.

Kedves Ecsém!

Médárdus napja úgyancsak ránk terítette a vizes lepedőt, alig mulik el nap, hogy az egek csatornájai megnyilatkoznak s osztrán szakad az eső, mintha csak özönvíz akarna lenni. Pedig man nekifokunk az ílet vágásának, s ha az idő járása kedvez, mahónap egy szál seliszen a lábán. Csupa gyönyörűség szemlélina a gazdálkodó embernek a mindenható áldását; olyan szip a búza, mint a kiszemelt riskása s ha az ára egy kissé feljebb találna zökkenni, hat csak jobban telne a nagy arenda mellett a porczijóra, — no meg a kedves Ecsémek új-sága előfizetésire is.

Hej kedves Ecsém! beh máskippen vót a gazdálkodó ember állapotja az én gyermekkoromba. Boldog emlékeztető eleink tele tömettes szuszikot meg hembárokat így aratás idején, s mikoron osztrán ára vót az íletnek: hűsz—huzsonöt, kölkivel vittik a pi-jacra. Bezzeg máskippen vannak az ünökák most; mig ki se hánynya a fejit a vetis: man le van előleg ezve s a termis s a szeginy gazda könnyes szemmel nizi, — hogy más tartytja a zsak száját a szérün s az ü keserves verjitékji mind hibába hullának; mert a mit elvetett marokkal, s összehordott kiterjesztett karokkal: megette az árenda meg az előleg; ami pedig majd a tengeriből csurran vagy cseppen: annak nagy riszit meg a porczijó emisztí fel, — ha ugyan az egizset el nem nyeli.

De a mester emberségnek sem áll jobb rendin a szinajok. Úk is ugyancsak érzik a minden napi megihetségek terhejt. — En uram, teremtöm! hová lettek a finyes csizmaszáros varga leginyek, a selyem kalapos hetyke gubások, az ezüst sarkantyús és ezüst gombos bűszke miszáros és hentes leginyek, a jomodú szűcsök és szűrszabók, az iszakosságokról hirtelen kalapos leginyek? . . . Elyeltek őket a cibilizáczió . . . Mék gazdálkodó embernek kell máji napság a ramás bajorja bíir csizma, a szürke vagy fekete fűrtös »szemes« guba, a fekete vagy a czifrán kivarrott szür vagy a jó meleg báránybír sipka? Még a hajdani ködmönös falusi paraszt is kaputrakban, s ubiczkos cipőkben meg nyúl szürből kiszült kalapban jár máji napság, a piros csizmas, ragyogó gyönygyökkel kirakott pártás, fehér csipkés kötőjú leányzó pedig eltűntek a földszim-ről, hanem vannak helyettük kontyos, turniros, czajgözpökös modern úri kisasszonyok, kik tünnek zongorázni, nimet meg faranczija tánczot járn; de nem tünnek tisztát gyurni, tehenet fejni, főzni, meg dagasztani. Bezzeg Gyepenhegyre: sógoromasszont máskippen nevelte az ideo anyja. Mire megpitymallott, man megvót a kovász tive, nyg-öt darab tehen fejve, a té elszürve, a ház kitarakítva, az udvar felseperve s mire a csordás kűrtölni kezdett: má lobogott a kemenczébe a tűz, a szakasztó-kosárba kelt a tiszta — s mikoron az öreg sógorom felkőtt: man a meleg kemencze torkán várta a jó fokhagymas hájas langos . . . De a mostani kisasszonyok nevelt leányok elkolozzók, elszínházozzók az icczakának felt s a reggeli haragszó jobbadán az ágyba iri őket. Hanem nem is lesz ezekből olyan talpra gazdasszony, mint az én Gyepenhegyesné sógorom asszony.

Hallom, kedves Ecsém, hogy mahónap kizen lesz a rigi zsidó templomy helyire ipített apacza kalastrom is, a mostani püspök-kis-epost-plébánus buzzögöldösa folytán. Hát ha man anyira benne vagyunk az pallirozó-dásba legyik ilyen is Debreczenbe, hadd egye a mireg Nagyváradot, hogy evvel is előre törekedünk, s ha a pannonhalmi apatcsak kapujára a »Pax« szó van felirva: én pediglen az új kalastrom kapuja felé a 233. dics 4-ik versinek eszt a sorait iratnám fel!

»Világi foglalatatos-ágok
Ez helyhez ne férkezzenek . . .

A minapába bevétőtem az városba a hajnali gözössel; nem akartam a sógoroméknál ilyen jókor alkalmatlankodni, hát elsertepeltém az időt addig, mig a csali Vajsz-féle házbán livő pájnkas bót kinyititják. Bemegyek. Hát kit látnak a szemem? Kádár Bertó Ecsém tőtogeti a pájnkás üvegeket. No Bertó — mondék neki — ha ideo apád a szent ígeket tőtogette a hívek sziveibe: hát te tanulni nekem egy fél verdung kis fűstön főt jó igett bort adni. Meghiszem aszt Tobjias bátyám — mondá ti — adok olyan fajntos gyulaji igett bort, hogy fél verdungtú tiz, egy verdungtú, pedig hűsz esztendövel megijatalodik Tobjias bátyám. Innye az Argyluu odát! hocz-ca csak hamar aszt az ílet-italt — mondék esztrán felhajtom a fél verdungot. Man esztrán nem tudom, azir-é, hogy Bertó Ecsém megdicsírte, azir-é, hogy nekem jól esett, de aszt mondom Ecsém, hogy olyan jó pájnkát riges de rigem nem ittam. — Kérdem esztrán, hogy ki és mit ipített a Monár György-féle portán? Asszonyga, hogy oda bion zsinagógát ipített a debreczeni zsidóság . . . Hüm, hüm, hüm, hát eszt is megirtem . . . Hát bion ez nem lézen ugyan sitti m f á b u l, —

mint a Salamon által ipített jaruzselemi zsinagoga vót, hanem azir még is szeretném megirni a felszentelést: mir mer hát ha az előtt negyvenöt vagy ötven esztendövel aszt mondta vóna valaki, hogy én megirem meg aszt az időt, mikoron Debreczenbe zsidó templom is lesz! aszt mondtam vóna neki, hogy talán az esztitül tecczik tisztulni kigyelmednek! . . .

En istenem! . . . én teremtöm! . . . Be nagy is ez a cibilizáczió! . . . Hol van ni, a hajdanába oly híres kálvé nista Debreczenbül van man most: egy darab Helvetzija, egy darab Ágosta, egy darab Róma, meg egy darab — Jéruzsálem! . . . Ki tuggya: hűsz—huzsonöt esztendö mulvast nem lézen-é meg egy drab Konstantinápoly is?

Egyházi dögokrul szólván, nem tartom feleslegesnek tudatni kedves Ecsémnek, hogy a tanyamon a mult heten kabaji emberek vaktak az arpat s szóbeszédbe kijött a debreczeni papválasztás is, melyre nízvist úgy nyilatkoztának, hogy Debreczenbe csak a lehet pap, a kit az ü papjok akar, meg ök: mir mer hát a debreczeni ekklizsiának a kabaji pap a főfődirectora, a papoknak, a profesztoroknak, meg a preceptoroknak u a gyenyárosnak. — Anyne de led-gardáltak eszt a mi városunkat! Nem elig, hogy a debreczeni országgyűlési képviselöt ide palántalt vasutas konduktorok meg bakterek választották, hanem most meg man a debreczeni papot is a kabajai akarják nekünk megválasztani. — Engedelmet kirve alkalmatlankodasomir, addig is, még büveiben tudósíjhatom kedves Ecsémnek, vagyok és maradok

tisztelő batytja

ör. Tippan Tóbiás

Ujdonságok.

* Presbiteri közgyűlés. A ev. ref. presbiterium ma d. u. szokott helyén, az egyházi épület tanástermében gyűlést tartott. Mielőtt azonban ebbe beleelegyettek volna, szűkebb körű bizottságban tárgyaltak az esperesnek a lelkész-meghívásra vonatkozó leguabb atratát. Davidházi János esperes ugyanis újabb levelet küldött, ezuttal egyenesen a presbiterium elnökségéhez azzal az utastással, hogy a presbiterium letározatok ellen beadott fellebbezéseket hozzá haadektalanul terjessze fel. A presbiterium ennek megféleoleg intézkedéit, rövid lele kíséretében eljuttatvan az espereshez, a kivánt föllebbezéseket. A tulajdonképeni gyűlés folyamán, — amelyet Simonffy Imre főgondnok és Nemethy Lajos iskolaszéki elnök vezettek, — először néhány kérvényt intéztek el. Így Nemethy Lajos kerelte meg fömentést a szervező bizottság elnökségéről, — indokolván azzal, hogy egyszékes helyreállítás végett egy időre el kell tüznie Debreczenből. Orokoosi Végh János szinen egyszéki szempontból, 6 heti szabadságot kért. Nemethy Lajos lemondást tudomástul vette a presbiterium s a szerv. biz elnökségét Kiss Albertre ruhazta. O. Végh Jánosnak megadták a szabadságot. Az özv. Hegyi Mihályne által, a galya rabágot szenvedett lelkeszek emlékére emelendő oszlop fölállításának ügyében küldöttséget bizott meg a presbiterium azzal, hogy az emlékoszlop tervezőt s annak alkalmas helyére vonatkozólag tegyen jelentést. A küldöttség megbírálta a pályázatokat s az 1. sz. mintát ajánlota. Az oszlop helyét pedig az emlékfertnek perferia-utca felőli részét jelöli ki. Kimondta aztán a presbiterium, hogy az ev. ref. egyház egykori híres püspökének, Revész Balintnak Kovács János helybeli füstöművész által készített, nagy olajfestményű arczképét 200 fértét megveszi. Több, kevésbbé jelentős ügyet intéztek még el.

* Városi közgyűlés. A július havi rendes közgyűlés napjait gró Degenfeld József főispán 25-dikére tüzte ki. E közgyűlésnek több nagy fontosságu tárgya lesz. Ugyanekkor fog a névszerinti szavazás megejtetni az Áron- és Barcsai-féle házak megszerzése, valamint a szorvati vizes földek eladása felett. Az előbb említett ingatlan-szerzés tárgyában a jelenlevők többsége határoz, tekintet nélkül arra, hogy az összes bizottsági tagok aaszolul többsége együtt lesz-e vagy nem.

* A File-halom beerdősítése. A városnak a löversenyter, Nagyerdő, és jozvai ut között van egy 27 holdnyi kopár, homok talajú birtoka — a File halom, melyet ez idő szerint legelőül Lengyel Imre haszon bérrel évi 62 frtért. A bérlet közelebb azt az ajánlatot tette a tulajdonos városnak, hogy ő ezt a kevés hasznot hajtó, erdősítésre pedig alkalmas területet három év alatt akaczfakkal beülteti és ugy bocsátja vissza a városnak, ha megengedtetik neki, hogy dinnye-termelésre felhasználja. A tanács ugyan nem fogadta el azt azt az ajánlatot, de a beerdősítés tervét magaévá tette s kijelentette, hogy az erdősítést a bérleti idő letelével házilag fogja keresztül vinni. A File-halmot azután a Nagyerdőhöz csatolják.

* Ismét vasuti szerencsétlenség. Csak a minap irtuk meg, hogy egy vasuti fekezöt összenyomott a mozdony s ehcz hasonló esetről értesitenek most benünk. Horvath József a szerencsétlen neve s debreczeni lakos. Tegnap ment el egy személyvonaton, mint fékező, a szatmármegyei Halmiba. Az ottani állomáson tolatásnak eszközölt s e közben ket

kocsinak az ütközése miatt balmellét és vállközökhöztek Debreczen kására szállították Sertők. A vizsgálatot az érterhel-e valaki felelős.

* Oláh lapok

ellenes oláh lapok, min sen és mindenfeleképen szágóbl, ujjában azzal hogy egy és ugyanazon cím alatt csempésznek például rájöttek, hogy Román. a következő példányait: »Palosul Roman Agronomul Roman« postahivatalko a keresk tása folytán azonban ez az oláh lapokat s így got. A belügyminiszter nyit kiiltotta az ország.

* Szerelmes csüggy megterem a szerelm mint bärhol, bizonyítja esemény, mely egy neli fel ejeli almból. A szer nis nem tudván érzelmezést adni, szerelme tárgy de talán azért, mert hon, avagy az éjjeli szükség s pénznagynak elé az, hogy az éjjeli 3 szál cigány kerekből tá a »Sajó kutyám« jald. Huzták egyszer, huzták talán meg most és különösen az ideal vizzel el nem kergette csizmadia legeny ekkor fajlaja lelkenek dalban így sem értett szerelmé.

* Kaszálóban levő Hirlap» ellen. A »Debre szamában Mitrovicz-ról« is lamságot kövelett a sz demes polgárú séréssel el hogy a nevezettek meg halljuk, Francis, Mihalovics, Erovics, Gallovics (am helybeli és vidéki névrök) Wallycs vallás és közoktatásjapórt fognak a nevezett levén a meggyőződésük, hoz czeni népvégyen hámulato irt c z i k k e k nem lele nevezett lapnak »szekeszto ja, — kit a czikk megjelölés kutyafalvi tudósárságu szeli osztályához« rendes es totti. (De már ehez a meggratulálunk!

* Csillagullás ményt jelzük, mely a bizonyára számos sz szabadba csalni, hogy a tanui legyenek. E hónap ny eleinte gyengébb, de csillagullások lesznek. sen augusztus első feleén egymást, hogy bármiké szem tekinteni, mindig e tagokkal fog találkozni.

* Házasság Láz zép-kereskedelmi iskola botka Rózsikát, Kardos sógoronjót Szegeden.

* Sertes orbán sertés orbáncz, tovatyri a terület zár alá vetele. Ez idő alatt egy a sert latoknak be, avagy ki v

* Talált csikó város határában egy tar rammal jelzett kanca c nosa jelentkeztek a W tányál, mivel ha gazdái kót július hó 30-an elfo

* Kóbor cigán naszt emeltek a kerület hogy a Hatvan-utca vé czigánapat ütötte fel csigánapat járnak a közök mindent a mi csak A rendőrkapitányság az a cigány karavan elhag

* Lövés a vor Püspök-Ladányból Debre vonatra Ebes és Debrec löt. A golyó egy első o repült be és behatolt a oldalába, anélkül, hogy va na. Akarattal vagy véletlel mely esélge a benn ül hatott volna nem tudja kutaítják.

* Ribillió az r este holdvilágos este leve mind künn sétáltak az telen eltűnt egy széles f egy perczre homályba d ban Csipkés Sándor sz kán egy kormos füstös lampa repült ki az utcze letes utca lakói rémü égő valami körül. A lánghal együtt csapkod valami poéta. Szerzgy-rabig azután hirtelen a ritka látvány okozója mester beszélt el azt a nyitott ablakon az ut petroleum lámpa. Olaja s hogy-hogy nem, a lá fogott. Miután felfogta

mon által ítélt jaruzselemi zsi-
hanem azir meg is szeretném
szentelisi: mir mer hat ha az
töt vagy ötven esztendővel aszt
a valaki, hogy én megirem még
mikoron Debreczembe zsidó temp-
aszt mondtam volna neki, hogy
asztul tevezik tisztelni kigyel-

menem! én teremtöm!.. Be
ezt a világra az ijó!.. Inol
támba oly híres kálvénis-
ból van man most: egy darab
a, egy darab Ágostia, egy
a, meg egy darab — JÉR U-
Ki tuggya: húz—húzonöt
vást nem eszen-e még egy d-rab
ez in a poly is?

ogokról szólván, nem tartom
datni kedves Ecsémmel, hogy a
mult heten kabaji emberek vag-
szobeszabde kijött a debrecze-
tis is, melyre nízvíst úgy nyilat-
Debreczenbe csak a lehel pap,
papok akar, meg úk: mir mer
enyi ekklézsiának a kabaji pap a
a papoknak, a pfozesatoroknak,
ptoroknak a a gyenyeralissa. —
egradáltak eszt a mi városun-
hogy a debreczeni országgyü-
idegenből ide palántált vasutas
meg baktereik választották, ha-
g man a debreczeni papot is
erjak nekünk megválasztani. —
met írve alkalmatlankodasomir,
bnebben tudósíthatom kedves
ük és maradok

tisztelő bátyiua
ör. Típpan Tóbiás

Adonságok.

biteri közgyűlés. A év. ref.
ma d. u. szokott helyén, az egy-
maestermében gyűlést tartott. Mi-
ebbe belegyeztek volna, szükébb
van tárgyait az eseresnek a
ra vonatkozó legújabb atru-
Janos esperes ugyanis újabb
ezuttal egyenesen a presbite-
meg azzal az utasítással, hogy a
atározatok ellen beadott felleb-
há adakétalanul terjessze fel,
ennek megfelelőleg intézkedni,
seretében eljuttatván az esperes-
öllebb-zéseket. A tulajdonkepe-
n, — amelyet Simonffy Imre fő-
nethy Lajos iskolaszéki elnök
pőször néhány kérvényt intéztek
Lajos kerelmeste fölmentesít
ottság elnökségéről, — indokol-
eg egészséges helyreállítását végett
sült tavoznia Debreczenből. Otró-
mos színén egészségi szempont-
adabságot kert. Némethy Lajos
omásul vette a presbiterium s
nősségét Kiss Albertre ruhazta.
snak megadták a szabadságot. Az
halyne által, a galya rabságot
beszék emlékre emelendő oszlop
gyében küldöttséget bizott meg
azzal, hogy az emlékoszlop ter-
alkalmas helyere vonatkozólag
st. A küldöttség megbírálta a pa-
az 1. sz. mintát ajánlotta. Az osz-
dedig az emléktáblának peterfia-ut-
zet jeltől ki. Kimondta aztán a
hogy az év. ref. egyház egykori
nek, Révész Balintnak Kovács
fűstöművész által készített, nagy
arcképeit 200 fértet megveszi.
he jelentős ügyet intéztek még el,
psi közgyűlés. A július havi
ales napjait gróf Dégenfeld József
era üzte ki. E közgyűlésnek több
gu tárgya lesz. Ugyanezokor fog
szavazás megejtetni az Áron- és
szék megszerzése, valamint a
öldek eladása felett. Az előbb
an-szerzés tárgyában a jelenle-
határoz, tekintet nélkül arra,
s bizottsági tagok asszulat több-
z-e vagy nem.

File-halom beerdősítése. A
persenyter, Nagyerdő, és józsa-
n egy 27 holdnyi kopár, homok
— a File-halom, melyet ez idő
ál Lengyel Imre haszon bérél
A bérlet közelebb azt az ajánla-
adonosa városnak, hogy ő ezt a
hajtó, erdőstérre pedig alkal-
parom év alatt akácokkal beül-
csátja vissza a városnak, ha
neki, hogy dnyetermelésre
A tanács ugyan nem fogadta el
matot, de a beerdősítés tervét
s kijelentette, hogy az erdősi-
dó leteltével házilag fogja ke-
A File-halmot azután a Nagyer-

vasuti szerencsétlenség.
irtuk meg, hogy egy vasuti fé-
mott a mozdony s ehez hasonló
nek most bennünket. Horváth
cséttlen neve s debreczeni la-
ent el egy személyvonaton, mint
mármegei Halmiba. Az ottani
tasokat eszközölt s e közben ket

éző lámpa által fenyegeti, elszántan ragadta
meg kezével a szétröbbeni készülő lámpást és
hirtelen kidobta a nyitott ablakon az utcára
a hol szerinte semmi veszedelmet sem okoz-
hat. A szegletes utca lakói, a kik lélegzet-
ket elfojtva hallgatták a szabó beszédét, a
beszéd befejezte után lelkesen megéljenzetek
szabó mestert.

* **Vonat elé feküdt.** Czinege
Mihály foglalkozás nélküli csavargó, miután
előbb egy kocsmában alaposan bepálinkázott,
kiment a vasuti töltéshez és ott keresztül fe-
küdött a síneken és elaludt. Mely álmából még
a Nyíregyháza felől érkező vonat robo-
gása, többszöri éles vészfütyje sem verte fel. —
A mozdonyvezető kénytelen volt a személyvona-
tot megállítani és felkötölni a részeg csavargó-
t. Szerencséje, hogy nappal talált lefeküdni
a töltésen, mivel éjjel aligha veszi észre a
mozdonyvezető és ott lette volna halálát a
robozó vonat kerekei alatt. A csavargót be-
szállították a II. kerületi rendőrkapitány-
sághoz.

* **Katonák Debreczenben.** Holnap
fog érkezni a 15. huszárezred 4. százada
Almosdról, holnapután pedig az 5. százada
Hódmező-Vasárhelyről Debreczenbe. A két század
körülbelül két teljes hétig marad
Debreczenben gyakorlatokon. A m. kir. hon-
vedség debreczeni 3. gyalogezredének 4. zászló-
alja f. hó 21 én Debreczenbe érkezik. — A 4.
zászlóalj aug. hó 10-ig marad Debreczenbe. A
közlegényeket a nyulán fekvő barakba fogják
elszállásolni. A 4. zászlóaljjal érkező egy törz-
sített, 10 főtiszt és 2 hadapród a péterfián fog
elszállásoltatni.

* **Időjárás.** Európa északi és nyugoti fe-
lében felismerhető két külön depresszió, mely-
eknek egyike Oroszországban fekszik, másik
a norvég partvidék felé irányul. A magas lég-
nyomás nyugoti és déli Európa fölött terül el,
míg Európa északi felében számos helyen esett
az eső, addig Dél és Nyugat-Európában száraz
idő uralkodik.

Tegnap még az erdélyi részekben volt
jelentékeny csapadék. (Bottafalu 28 mm. zivata-
rral, Marosvásárhelyen 17 mm. Nagy-Szeben-
ben 16 mm.) Továbbá Zombor és Újvidék
környékén közepes eső (8—12 mm.) Ma azon-
ban az idő többnyire derült. A hőmérséklet
emelkedett.

Prognózis: Részben felhős, meleg és tul-
nyomóan száraz idő várható.

Irodalom és művészet.

Előfizetésre való fölhívás! A
magyar helyi sajtó és a helyes magyarság című
művem sajtó alá rendezésére a szükséges
anyagi eszközök híján ez uton fordulok mind-
szákhoz, a kik érdeklődnek edeshazánk nyelve
iránt. Könnyen forgható és használható köny-
vet szerkesztettem azok számára, akik törté-
nek azzal, hogy irasuk és beszédjük helyes
és magyaros legyen; hogy fölvilágosítsuk, utba-
igazítsuk szolgálaton. Különösen az ortográfia
és a stílus rosszul értelmezett, téves vagy vi-
tás és nehezebb pontjaival foglalkozom. hozzá-
csatolva egyes fontosabb ide tartozó gram-
matikai dolgokat is. A mű ára egy korona és
1895. szeptember elején fog megjelenni; ugyan-
akkor küldöm meg az egyes példányokat az
előfizetőknek. Kérem a szives megrendelőket,
hogy a könyvnek a kelő időben való megje-
lenésére tekintetből az előfizetésre szant
penzt nevére czimezve Felső-Rajk-ra (Zala-
megye) posta utalványon mentül előbb megkü-
deni sziveskedjenek. Budapest, 1885. június
1-én. Beldi Mihály.

Különfélék.

Törökország és a magyar lovak.
Konstantinápolyból telegrafjálk: A török had-
ügyminiszter elrendelte, hogy a lovasság ré-
szére szükséges lovakat ezentul ne magyar
tenyésztőktől vásárolják, mivel az orosz ten-
yésztők olcsóbb árakon jobb lovakat szállíta-
nak a hadseregnek. Már eddig is 900 darab
lovat vásároltak Oroszországból.

Ötletes ember. Angliának legötleteseb
embere Mr. Stead. Ennek az embernek az
agrában, mint a kaleidoszkópban, egyre vál-
takoznak a legképtelenebb tervek a legkalan-
dosabb, látszólag egészen komoly javaslato-
k. Mikor London titkai a Pall Mall Gazet-
te-ben oly alaposan leleplezte, hogy e miatt
állását is elvesztette, a vállalatok egész sorát
indította meg, a melyet minden m a s
o r s z á g b a n elejétől fogva kikacag-
tak volna. Angliában legalább beszéltek róluk.
Igy nem rég lapot alapított, melynek munka-
társai az előfizetők lettek volna. A lap a miatt
ment tönkre, mert nem volt elég munkatársa.
Most a Review of Reviews-t adja ki s ebben
havonként egyszer meglevi a világot az ő min-
denkor furcsa tanácsaival. Legújabb találma-
nya egy gyermekeséről közpönt. Ő maga így
szól róla review-jában: Vannak családok, me-
lyekben tulajdosan sok a gyermek, míg má-
sok gyermekek nélkül szükkölködnek: vannak
családok, melyeket a természetlenség átka sújt
és mások, melyek tulajdosan természetlenségben
szenvednek. — Még eddig senki sem kísérlette
meg, — hogy ezeket az ellentéteket kiegyen-
lítsé s hogy ezen a tereen kereslet és
a kínálat között az egyensúlyt
helyreállítsa. A gyermekesekről centrumnak ez
utóbbi a célja. — Mr. Stead praktikus ember

REGÉNY CSARNOK.

Noi amamo. 4.
— Irta Zschokke Henrik —
Fordított: Ifju Móricz Pál.
III.
A grófné.
De meg Le Blond anyára is számított
valamit, hogy most majd megpuhítja a szívét.
De baúl számított a szegény fiú, mert Le Blond
asszony egész határozottan s kijelentette, mikor
fia a grófné ajánlatát, s a saját lemondását
előadta:
»Eredj fiam! Eredj! Te engedetlen! De
Paulet kisasszonyt mégis csak el kell vennem.
Most látom, csakis így lehet boldog, de meg
különben is úgy vagyok már Paulet ural,
hogy becsülettel fel sem bonthatnánk már a
viszonyt.«
Blondin keservében másnap már maga
kereste a grófnét; de aztán egész megfigyadva
tért vissza a boltba, a grófné akkora már el-
utazott.
IV.
Haboruskodás.
És bár Blondin a grófnét lassanként el-
felejtde. De Le Blond asszony nem feledkezett
meg Paulet leány asszonyról, Blondin lassan ezt
is megszokta, anyja naponta gyötörte vele, s ő
mindennap csak a »nem« mellett maradt. Igy
mult el az év, s az új esztendő más nyavalyát
hozott.
Nevezetesen XIV. Lajos, Franciaors ág
királya, fejébe vette, hogy minden áron nagy
ember lesz. Bár már akkor is Nagy Lajosnak
hívták; de mi is ne volna szabad a nagy ur-
nak, mikor százszekrek varjak parancsát?
Mert az 1692-ik évben saját legfelsége-
sebb személye vezetése alatt mejelent sere-
gevel Namur alatt, és néhány száz mázsa
puskapor arán csakugyan sikerült is meg-
semmisítenie a jó Le Blond asszony hazasá-
gi tervét, szely egy akaratos szöszke fiút és
egy pupos, muszka kisasszonyt illetőleg ter-
veztetett. Mert a nagy király nyolcz napi ostro-
mon után bevette a várost és huszonnegy nap
után magát a várkastélyt, mely ostromlás
közben Le Blond asszony az ijedségtől beteg
lett és meghalt.
És bár Blondint a francia király nagyon
lekötölte az által, hogy a házassági tervet
fegyveres beavatkozása által megsemmisítette,
szert nem kevésbé busult anyja halálán. A jó
anya azonban sokkal nagyobb vágynot hagyott
reá, mint sem várta volna. Mert tudta nélkül
sok szép: árny pénzét takarított össze,
melyekkel üzletet nagyobb alapra fektethette,
a mit meg is tett. Mert a következő évnegyed-
ben kikötözt a kis boltból, a kis, szük ut-

Közgazdaság.

Kereskedelmi kamarák gyűlése.
A kassai kir. és iparkamara tudvalevőleg arra
hívta fel a többi kamarát, hogy a többi köz-
gyűlésen nyilatkozzanak a gyarmatárusok or-
szágos értekezletének ügyében, melyen szóba
kerül a cukor-adó reformja, az italdóval
üzött zaklatásokkal. Tegnapelőt a titkárok
gyűléseztek, köztük Grünvald József, a deb-
reczeni ker.- és iparkamara másodtitkára s
ezen előkészítették a kongresszus által feldol-
gozandó teljes anyagot.

Sertésvész terjedése. Pozsonybol táv-
íratozzák lapunknak: A Sertésvész úgy Szemp-
czen, mint a Pozsonyban szemből a Duna
jobb partján fekvő Ligefalván kitört. Hasonló-
képpen diühög a vész a mosonmgyei Köp-
csény és Herceghalom községekből, továbbá
Salamonfán, Lereszturon és Lakfalván, Sopron-
megyében.

Budapesti gabonátözsde. Hivatalos
jegyzések. Buza szept. októberre 6.76 pénz,
6.77 áru, máj.—jun.—ra 7.12 pénz, 7.14 áru.
Rozs szept. októberre 5.66 pénz, 5.68 áru. —
Tengeri 1896. máj. júniusra 4.99 pénz, 5.01
áru Tengeri jul. augusztusra 6.03 pénz, 6.05
áru. Zab októberre 5.64 pénz, 5.66 áru. Ka-
poszta repce aug.—szept. 9.75 pénz, 9.85 áru.
Hivatalosan felmondott: 5000 mm. tengeri
jul. 13-án való átvételre. A delutáni tőzsdén:
Buza új őszre 6.77—6.79 frton, 6.03—6.05,
tengeri 1896-ra 4.99—5.01 frton — Zab őszre
5.65—5.67. frton.

Szerkesztői üzenet.

Justusnak. Kedves soraidat megkap-
tam s köszönettel vettem. Igéreted igen lekö-
telez. Azt a rovatot tehát a szombati számok
számára állandósítottuk. Csak arra kérlek, hogy
csütörtökre mindig itt legyen a (papirosnak
csak **egyik** oldalára írott) kézirat. Jól va-
gyunk. Szives üdvözlét.

O. Gy. Ujfehértó. A küldött dolgo-
zatot köszönettel vettük s közlésére legközelebb
sort kerítünk.

Meghívás.

Felkérem az alább felsorolt kaszálój bir-
tokosokat, hogy a banki kaszálójok kimerése
végett ezen meghívásban kitétt napokon, reg-
geli 9 óratól delutáni 4 óráig, saját kaszáló-
jokban megjelenni sziveskedjenek.

Szombaton július hó 13-án:
Lőrinczy Mihály és neje 3273. sz. a. lakos.
Oláh János örökösök 1943.
Özv. Tóbiás Istvánné 714.
Varjas Sándor és Juliánna 658.
Béressy Sámuel és neje 2082.

Hétfőn július hó 15-én:
Kozák János 2045.
Kain Albertné 2082.
Dragota Natália és Miklós 1246.
Dragota Ignáczné
Tamás M., Diószegi Istvánné 1951.

Kedden július hó 16-án:
Szűts Mihály és gyermekei 168.
Horváth Tamás és neje 1929.
Nagy András banki lakos.
Nagy Sándor banki lakos.
Balogh István 1330.

Szerdán július hó 17-én:
Kaffka Róza 813.
Csak Emilné 1100.
Kádár István és gyermekei 194.
Pólyar Pál 200.
Tóth Györgyné 3393.

Csütörtökön július hó 18-án:
Liptai Sándor 838.
Tóth József és neje 837.
Harsányi István és neje 1321.
Györfly József, és neje 2616.
Burai Ferencz és Sara 1408.

Pénteken július hó 19-én:
Althmann örökösök 1539.
Daku István 671.
Böszörményi Pál és neje 850.
Tolnay Sándor és neje 2028.
Boros György és neje 682.

Szombaton július hó 20-án:
Bagaméri Jánosné 2387.
Trocsányi Ferencz 922.
Szabó Miklósné és gyermekei 444.
Balogh István és neje 1929.
Tamassy Józsefné 1994.

Hétfőn július hó 22-én:
Nyári Istvánné és gyermekei 2768.
Szilágyi Mihály és neje 1392.
Szabó Antal 1597.
Szóke István 2324.
Vida Balintné 1410.

Kedden július hó 23-án:
Kecskés István és neje 1955.
Trocsányi Lajosné
Vásári Mihály és neje 218.
Gyalai István és neje 270.
Kovács István és gyermekei 204.

Szerdán július hó 24:
Soós János és neje 3373.
Tamás Mihály 2352.
Bucsei György 880.
Hajnal István örökösök 880.
Öz. Csige Ferenczné és gyerm. 662.

Csütörtökön július hó 25-én:
Gulyás Mihályné 2816.
Balogh Ferencz és gyermekei 2025.
Gombos Mihály 1493.
Danka Ferencz 114.
Bészler Lajos 2127.

Pénteken július hó 26-án:
Bör Józsefné 1947.
Eismann József 284.
Keszler Jakab 2532.
Böszörményi Lajos 1513.
Özv. Toth Balintné 1994.

Szombaton július hó 27-én:
Brezina Jánosné 889.
Jenei József örökösök
Gödö Mihály 2634.
Pfansmidt Kalmán
Szemere István 516.

Hétfőn július hó 29-én:
Kaszás Sándor 201.
Kovács Jánosné és gyermekei 606.
Trocsányi Ferencz 922.
Erdői Gábor és neje 3532.
Csapó Peter és neje 440.
Debreczen, 1895. július hó 10-én.

Török Gábor erdőmester.

czából a város legnagyobb, legelőnkebb ut-
czájába, hol téres, csinos helyiséget bérlett ki.
Vevői itt is csak úgy felkeresték. Sőt új la-
kásában — a nagy ház megett — kis kertje
is volt, a minek nagyon örült, mivel szerette
a virágokat.
(Folyt köv.)

Felelősszerkesztő: **Dr. Nagy Zsigmond**
Lapkiadó: **Erdélyi István.**
(Szerkesztőség és kiadóhivatal főtér 1828.)

Földes községben.
a piacon, egy újonnan épült és
adómentes ház,
mely áll egy szép nagy üzlet
helyiségből, egy iroda és há-
rom nagy szobából, konyha,
kamara és istállóból, nagy ud-
var- és konyhakertből, szabad
kézből kedvező feltételek mel-
lett eladó. Értekezhetni lehet
Debreczenben, nagyesapó-ut-
ca 922. szám alatt Prunyi
István fűszerkereskedésében.

**A belvárosi takarékpénztár
részvénytársaság
BUDAPESTEN**
jelzalogos törlesztési
kölsönöket
nyújt rendszeresen telekkönyvezett
földbirtokra
és debreczeni
bérházakra.

Bővebb felvilágosítást nyerhetni az
intézet debreczeni jogi képviselőjénél.
Dr. Popper Mór
ügyvéd úrnál (Debreczen, Piacz-u. 1714.)
Belvárosi takarékpénztár részvénytársaság.
302.

Eladó.
Városunk egyik főutcájá-
ban levő s szilárd épületekkel
ellátott 490 □ öl területű bel-
telek s ondtó földje. Értekez-
hetni **Kovács József**
ügyvéddel Nagy-Hatvan-utca
1443. sz. a.
303.

A tavaszi és nyári idejére
a legmegbízhatóbb elsőrendű
gyártásból:

szabadalmazott jégsekreányek
önműködő fagyaltgépeket,
legjobb minőségű szódavíz készülékeket,
tűkrözött kertii golyókat, sodrony borítókat
és szabadalmazott
legújabb befőző üvegeket
a legnagyobb választékban és legjutányosabb árak
mellett ajánl

KASZANYITZKY ENDRE
üveg, porcellán, lámpa, ház-
tartási és konyhaszerkezetek és disz-
4 rak megkötésű edények
DEBRECZEN.
Főpiacz 1900. Sz.

Atyúgytáknak ingyen!

Az 1896-iki ezredéves országos kiállítási igazgatóság pártfogása alatt*) lévő
„MENTOR” Ellátási-Vállalat
BUDAPEST, Kerepesi-ut 22. szám.
az ezredéves országos kiállítást látogatók számára kibocsájt 42 frt értékben 1 frt heti, vagy 4 frt
20 kr havi befizetés mellett

„ELLÁTÁSI KÖNYVECSKÉKET”
szoba-, étkezési-, közlekedési-, kiállítás- és szórakoztatási-szelvényeket,
1 kiállítási tombolajegyet, végül egy 2000 koronás baleset biztosítási bécézet tartalmaznak.
Egy ilyen könyvecskét, (2 személy is használhat, 4-4 napra, ha 6 frt 60 kral pótolva lesz.) — Előfizetéseket csakis korlátozott számban (az első részlet be-
küldése mellett) már most elfogadják, valamint bővebb felvilágosítással szolgálnak.

A Budapest-Erzsébetvárosi Bank — A „Mentor” Ellátási-Vállalat.
Dr. Morzsányi Károly   Ehrlich G. Gusztáv   Rózsa Lajos   Hegedűs Dániel   Takács Zsigmond   Stadler Károly
országgy. képvis. mint t. elnök   fív. biz. tag; gyáros mint elnök   igazgató   titkár   az első magy. áll. bizt. társ. közp. főfelügy.   fív. biz. tag; ház- és szálloda-tulaj.

Debreczeni képviselőség: Mendelovits Lajos, Katz Jakab, Rosenthal Dániel uraknál.
Prospectust kívánatra ingyen és bérmentve.

„DEBRECZEN” NYOMDÁJA
(FÓTÉR 1828. SZ. A CSANAK-DRAGOTA-HÁZBAN. (A m. kir. főpostával szemben)
teljesen újonnan berendezett könyvnyomda.

Elvállal mindenféle nyomtatványokat:
takarékpénztári, kereskedelmi
ügyvédi és községi nyomtatványokat.
Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

KÉSZIT:
Gyászjelentéseket, háli- és lakodalmi meghívókat.
ELJEGYZÉSI KÁRTYÁKAT,
TANZRENDEKET és ÉTLAPOKAT.
Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Vidéki megrendelések **ERDÉLYI ISTVÁN** nyomdai művezető nevére czimzendők.
Nyomdánkat, hol északkeleti Magyarország legrégebb és legelterjedtebb politikai napilapja a
„DEBRECZEN”,
és a szintén elterjedt „DEBRECZENI HIRADÓ” is nyomtatik, ajánljuk a helybeli és vidéki
közönség szives pártfogásába.

Izléses kiállítás!
Jutányos árak!

Hirdetések a »DEBRECZEN« czimű lapban a legjutányosabb árak mellett eszközöltetnek.

SZÁMLÁKAT, ROVATOZOTT IVEKET, NÉVJEGYEKET,
bor- és rum-vignetteket, falragaszokat,
MINDENMÉ MŰKÖRLEVELEKET és ÁRJEJYZÉKEKET.
Vidék megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

POLYÓIRATOKAT és a NYOMDAIPARHOZ tartozó nyomtatványokat izléses beosztással
jutányos árakon.
Bírósági, végrehajtói nyomtatványok készletben tartatnak.
Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesítetnek.

XXVII. évfolyam
Előfizetési árak
helyben, vagy postán kü-
ldve
Égész évre . . . . . 10 f
Félévre . . . . . 5 f
Negyedévre . . . . . 2 f
Egy órára . . . . . 1 f
Egyes szám 4 f
A lap szellemi részét illető min-
emény a szerkesztőség (Fóter)
bírmanitve küldendő.

A SZÖV

A szöveg és
alapszabályai ker-
igazgatósági tagok
szerint 8-an. Előz-
volt megalakítandó
később valószínű
munkahalmazra (2
az utolsó perczben
dőlég 200—200 fr
vaztak meg magu-
4—5 év jövedelme
kezeti tagok ez id-
kapnak s így ma-
gatósági tagok - do-
az igazgatóság tag-
lennének, kik a m-
delmeiben kapva-k-
zsán, akkor ez elle-
fogása nem lehetne
ezen ténye már a
mozogva s habár a
tósági ülés disztele-
összeg, mégsem sé-
szempontot, azt a
nevében és zászlaj-
borzása történt.

De az alapító
kérnek semmit a
módu — mondhat-
rek, a kik között
ki megmondotta,
fejlődés, melynek a
tába szegődött, díjt-
az ő vezető munk-
lectálnak a törzs-
vására járó tisztele-
nem mindig nagy-
szavazta az ügy
ványát s habár a
kelő névsorából ki-
felelt volna a fele-
szer nyolcz szakért-
rozat a jó üzle-

A „DEBRECZENI

PRO
Irtá: Szath-
Az »Otthon«-kór me-
Bagaméry E-
Vak alkonyat szállt
Künn a természet g-
De im a késő hajna
itt ragyog már min-
Káprázatos fény vil-
Nyoman hét muzsa
Az író művész ime
Egygyé oivadt, együ-
Megrezdül a lég, ill-
A nema kő is csoda
S nagy Eszme támad
Titkos szellem bí na
S versenyt röpülve.
Megdönt mindent, m-
Mindanyonyiönkat tet-
»A nemes csel im re-

Zászlónk kibontva,
Kő-é gyült most me-
Ámde a gárdia, »ma-
Számunk egyre nő-
Szent tűz loval fel,
Ajukunk vágyunk
S a hó fohász száll,
Dieső cztünkna! die-
Köbor cigány-pályá
Virággal hintve, ny-
Nem bolyghatunk e-
Hol megpihenünk h-
A kultur-tarczban e-
Itt ünnek fel majd
Hol sziv a sziven,
Az edes otthon nyu-